

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/104957,W-holdzie-ofiarom-operacji-polskiej-NKWD-w-latach-1937-1938-Warszawa-11-sierpnia-.html>
26.04.2024, 19:27

W hołdzie ofiarom „operacji polskiej” NKWD w latach 1937-1938 - Warszawa, 11 sierpnia 2020

- Za kilka dni będziemy świętować nasz największy militarny triumf XX wieku, pokonanie armii bolszewickiej. W kontekście dzisiejszej rocznicy urasta wartość tego zwycięstwa. Gdyby nie powstrzymanie bolszewików pod Warszawą, Zadwórzem, pod Płockiem, „operacja polska” miałyby datę 1920 r. - powiedział prezes Instytutu Pamięci Narodowej Jarosław Szarek podczas uroczystości przy warszawskim pomniku Poległym i Pomordowanym na Wschodzie.









11 sierpnia 2020 r. Instytut Pamięi Narodowej wraz z Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych zorganizował przy pomniku uroczystość upamiętniającą tysiące ofiar „operacji polskiej”, przeprowadzonej przez NKWD w latach 1937-1938.

W rocznicę rozpoczęcia zbrodniczej akcji cześć oddali pomordowanym m.in. wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska, szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk, sędzia Bogusław Nizieński, dyrektor Biura Edukacji Narodowej IPN Adam Hlebowicz, zastępcy dyrektora Archiwum IPN Mariusz Żuławnik i Mariusz

Kwaśniak. Ks. płk SG Zbigniew Kępa poprowadził wspólną modlitwę za ofiary stalinowskiego terroru. Uroczystość zakończyła ceremonia złożenia kwiatów przed pomnikiem.



„Operacja polska” NKWD jest najbardziej nieobecny w naszej narodowej pamięci ludobójstwem XX wieku. 11 sierpnia 1937 r. szef NKWD Nikołaj Jeżow podpisał – wcześniej zatwierdzony przez Biuro Polityczne Komitetu Centralnego WKP(b) z Józefem Stalinem na czele – rozkaz operacyjny nr 00485. Rozpoczęte w jego wyniku systematyczne i masowe mordy oznaczały śmierć co najmniej 111 tys. osób uznanych za naszych rodaków. O takiej liczbie ofiar mówią dokumenty, ale była ona z pewnością większa. Niektórzy historycy piszą nawet o 200 tys. zamordowanych. Każdy Polak mieszkający wówczas w Związku Sowieckim mógł zostać uznany za szpiega i wroga rewolucji. NKWD przeprowadzało aresztowania według list przygotowanych przez administrację lokalną. Cień podejrzenia o jakikolwiek związek z Polską, najdrobniejszy przejaw przywiązania do polskości czy wiary w zupełności wystarczały do tego, by zostać uznanym za winnego. O przebiegu akcji Jeżow na bieżąco informował samego Józefa Stalina, który na doniesienia przekazane jesienią 1937 r. zareagował słowami: „Bardzo dobrze! Wykopujcie dalej i usuwajcie ten polski brud”. Najczęściej aresztowano mężczyzn, zazwyczaj w nocy. Śledztwa były pobieżne. Torturami zmuszano aresztowanych, by przyznawali się do rzekomych win i wydawali kolejne niewinne osoby. Skazanych mordowano najczęściej strzałem w tył głowy, głównie w podziemiach więzień NKWD lub podmiejskich lasach. Zwłoki wrzucano do wcześniej wykopanych dołów. Pozostali, którzy otrzymali łagodniejsze wyroki, trafiali do łagrów rozsianych na rozległych terenach całego Związku Sowieckiego. Wielu osadzonych zmarło z wycieńczenia, chorób lub w wyniku przemocy stosowanej przez stalinowskich oprawców. W 2016 r. ustawowo rozszerzono zakres działalności Instytutu Pamięci Narodowej o zbrodnie popełnione od 8 listopada 1917 r. W ten okres wpisała się „operacja polska” NKWD z lat 1937-1938, dzięki licznym inicjatywom podejmowanym przez IPN zaczynająca żyć w zbiorowej pamięci. Broszura, którą Państwo otrzymujecie, jest ich zapisem.

dr Jarosław Szarek Prezes Instytutu Pamięci Narodowej

wstęp do: PRZYWRACANIE - UPAMIĘTNIANIE - UPOWSZECHNIANIE

Działania IPN dotyczące operacji antypolskiej NKWD 1937-1938

PRZYWRACANIE - UPAMIĘTNIANIE - UPOWSZECHNIANIE
Działania IPN dotyczące operacji antypolskiej NKWD 1937-1938



► [**PRZYWRACANIE - UPAMIĘTNIANIE - UPOWSZECHNIANIE. Działania IPN dotyczące operacji antypolskiej NKWD 1937-1938**](#) - broszura do pobrania



[**operacja-polska.pl**](http://operacja-polska.pl)